

Kształtowanie odpowiedzialności.

"Potrafię to zrobić!" - do takiego odkrycia dochodzi każde zdrowe dziecko. Takich odkryć w życiu małych pociech jest wiele. Dają one małemu człowiekowi naturalną przyjemność. Dobrze jest, kiedy dorośli nie traktują tych, nawet drobnych, dziecięcych osiągnięć, jako czegoś obowiązującego. A najlepiej jeśli widzą w tym sygnały rozwoju i dojrzewania.

W sprzyjającej atmosferze można usłyszeć, jak dzieci z radością wykrzykują: "Umiem zapiąć guziki!", "Potrafię narysować domek!", "Wiem, co znaczy ten znak!", "Ja też poodkurzam, mamo!", "Potrafię sprzątnąć ze stołu!", "Umiem na pamięć cały alfabet!"... Przykłady te pokazują, że już na starcie życia wszystkie doświadczenia łączą się z przyjemnością, satysfakcją i dumą. Nic nie odbywa się jednak samoistnie czy automatycznie. Wymaga to pewnego wysiłku ze strony dorosłych.

Należy dbać, by w czasie dorastania dziecka, nie podejmować za niego wszystkich decyzji. Jeżeli nie będzie się stawiało przed dzieckiem żadnych oczekiwań i wymagań, wówczas istnieje niebezpieczeństwo, że pozostanie ono zależne. Nie ukształtuje się w pełni jako odrębna jednostka. Nie posiada umiejętności stosownych do swego wieku i poczucia odpowiedzialności za siebie.

Z drugiej strony, jeżeli zbyt wcześnie zaczyna się wymagać od dziecka i do tego zbyt dużo (przekroczenie możliwości), wówczas istnieje niebezpieczeństwo, że stanie się ono bierne. Może czuć się zdominowane i nieudolne. Tym samym nie może się dokonać w pełni proces indywidualizacji i wykształcenia poczucia odpowiedzialności za siebie.

Istotne jest, by rodzice zrozumieli, że naturalnym procesem rozwoju jest samokształtowanie w kierunku autonomii. Rozumiejąc ten fakt powinni wspierać taki proces u swojego dziecka.

Warto także poszukiwać możliwości powiększenia kompetencji dziecka i poczucia odpowiedzialności za siebie:

- Dążmy do współpracy, a nie oczekujemy „ślepego” posłuszeństwa.
- Uczmy swoje dzieci dostrzegać przyczynowe powiązania pomiędzy działaniami a ich skutkami.
- Twórzmy atmosferę bezpieczeństwa, szacunku, akceptacji i zaufania.
- Twórzmy okazję, w której dzieci będą miały odpowiednie do ich wieku wybory i obowiązki.
- Wyznaczajmy zadania, które pozwolą dzieciom uczestniczyć w prowadzeniu domu (jak np. sprzątnięcie ze stołu, wynoszenie śmieci...).
- Uczmy wytrwałości dając dobry przykład.
- Chwalmy osiągnięcia.
- Doceniajmy oznaki odpowiedzialności.
- I WRESZCIE !Okazujmy wiarę w możliwości i w wartość dziecka.